

POSTANOWIENIE

27 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

na posiedzeniu niejawnym 27 października 2023 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa J.W. i A. W.

przeciwko "P." w W.

obecnie P. spółce akcyjnej w W.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej J. W. i A. W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 31 stycznia 2023 r., VII AGa 1083/22,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od J. W. i A. W. na rzecz P. spółki akcyjnej w W. kwotę 4050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) zł kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

[SOP]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 31 stycznia 2023 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie, w sprawie z powództwa J.W. i A.W. przeciwko P. w W. o zapłatę, na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 2 czerwca 2022 r., zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że w punkcie 1 oddalił powództwo a w punkcie 2 kosztami postępowania obciążył strony po połowie, pozostawiając ich szczegółowe

rozliczenie referendarzowi sądowemu w Sądzie Okręgowym w Warszawie (pkt I) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania (pkt II).

Strona powodowa wniosła skargę kasacyjną, w której żądała uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i jego zmianę przez oddalenie apelacji, ewentualnie żądała uchylenia zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona powodowa wskazała, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne oraz istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych.

Strona powodowa złożyła odpowiedź na skargę kasacyjną, w której wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z treścią art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne; 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji

skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony – co należy podkreślić – wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie obejmuje zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07; z 26 września 2005 r., II PK 98/05; z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Zagadnienia prawne przedstawione w skardze kasacyjnej nie spełniają powyższego kryterium, nie wskazują bowiem, że są istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, zaś ich wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Sprowadzają się w istocie do polemiki z poglądem prawnym przedstawionym w uchwale Sądu Najwyższego z 28 października 2022 r. (III CZP 100/22, OSNC 2023, nr 6, poz. 58), w której przesądzono, że właścicielowi nieruchomości położonej w strefie ograniczonego użytkowania, o której mowa w art. 135 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r., poz. 2556), nie przysługuje odszkodowanie w wysokości odpowiadającej kosztom zapewnienia w budynku znajdującym się na tej nieruchomości odpowiedniego klimatu akustycznego, jeżeli koszty te nie zostały poniesione. Zgodnie z art. 361 § 2 k.c. w granicach określonych przez § 1, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz

korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Ogólne reguły odnoszące się do sposobów naprawienia szkody wyznacza natomiast art. 363 § 1 k.c., zgodnie z którym powinno ono nastąpić według wyboru poszkodowanego, przez przywrócenie stanu poprzedniego albo przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej. Możliwość naprawienia szkody w postaci przywrócenia stanu poprzedniego doznaje jednak ograniczeń, gdyż poszkodowany nie może jej żądać, gdy przywrócenie stanu poprzedniego jest niemożliwe albo gdyby pociągało za sobą dla zobowiązanego nadmierne trudności lub koszty. Zgodnie z ogólnym założeniem szkodą nie może być uszczerbek nieponiesiony przez poszkodowanego. Oznacza to, że określając wysokość szkody oraz odszkodowania w pieniądzu, należy posłużyć się tzw. metodą różnicy. Polega ona na porównaniu stanu majątku poszkodowanego, jaki zaistniał w wyniku zdarzenia wywołującego szkodę, z hipotetycznym stanem, jaki powstałby, gdyby zdarzenie to nie miało miejsca. Poszkodowany nie może być wskutek dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wzbogacony kosztem dłużnika, a stan jego majątku nie może być wyższy niż przed zaistnieniem szkody. To powoduje, iż stanowisko odmienne, tj. zakładające rekompensatę na rzecz poszkodowanego przed doznaniem uszczerbku majątkowego, nie może się ostać nie tylko pod rządem ustawy – Prawo ochrony środowiska, lecz także na gruncie ogólnych zasad odpowiedzialności majątkowej. Nie można również tracić z pola widzenia, iż w zakresie dotyczącym odpowiedzialności przewidzianej w przepisach ustawy nie mamy do czynienia z odpowiedzialnością na zasadzie winy, a nawet bezprawności. Chodzi bowiem zasadniczo w tym przypadku o działania legalne, w odniesieniu do których przewidziano możliwość dochodzenia odpowiednich roszczeń na zasadach przewidzianych w ustawie oraz w ramach ogólnych zasad normowanych w Kodeksie cywilnym, tj. art. 361-363 k.c.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne

mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008r., I UK 283/07; z 8 lipca 2008 r., I CSK 111/08).

Skarga kasacyjna nie spełnia powyższego kryterium. Zawarty w niej wniosek oparty na potrzebie wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie został wadliwie sformułowany, gdyż nie powołano aktualnego orzecznictwa wskazującego na istnienie takich rozbieżności. Samo istnienie rozbieżności nie stanowi o spełnieniu przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Konieczne jest bowiem także wykazanie przez stronę skarżącą, że rozbieżności te utrzymują się w orzecznictwie sądów powszechnych mimo zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, w szczególności wówczas, gdy zawarto je w uchwale tego Sądu. Ponadto w takim przypadku strona skarżąca powinna wykazać, że wykładnia dokonana przez Sąd Najwyższy w dalszym ciągu skutkuje koniecznością wykładni przez ten Sąd. Nie zawsze zatem i nie każda rozbieżność w orzecznictwie sądowym prowadzić musi niejako automatycznie do wniosku o istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie. Dodać należy, iż nie jest rolą Sądu Najwyższego zastępowanie we właściwie sformułowanej argumentacji strony skarżącej i poszukiwanie takich rozbieżności za stronę skarżącą w przypadku licznych podawanych orzeczeń i ustalanie, czy w istocie taka rozbieżność występuje z uwzględnieniem adekwatnych, tożsamyh bądź co najmniej analogicznych stanów faktycznych uzasadniających określony kierunek wykładni. W niniejszej sprawie strona skarżąca nie sprostała wymaganiu wykazania spełnienia tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego

orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i art. 99 k.p.c. w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.

(M.M.)

(r.g.)